

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ФРАНЦУЗЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Вступ до перекладознавства»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – французька

ОДЕСА
Видавець Букаєв Вадим Вікторович
2023

УДК 811.133.1'25(072)
B858

Укладач:

Л. Р. Коккіна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької філології ОНУ імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

Бігунова Н.О., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики ОНУ імені І. І. Мечникова

Гринько О.С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики перекладу ОНУ імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету романо-германської філології ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 11 від 30.06.2023 р.*

B858 Вступ до перекладознавства: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька / уклад. Л. Р. Коккіна. – Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. – 28 с.

У методичних рекомендаціях даються вказівки для опанування тем основного викладеного матеріалу, що окреслює базові поняття в галузі теорії та практики перекладу, його систематизації. Низка порад та посилання на ресурси для самостійної роботи здобувачів покликані сприяти ефективності підготовки до практичних занять та підсумкового контролю.

УДК 811.133.1'25(072)

© Коккіна Л. Р., 2023

© Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВСТУП.....	4
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО. НАПРЯМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	6
ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.....	8
ВІДОМІ ФРАНКОФОНІ ПЕРЕКЛАДАЧІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЦІ	10
ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ПРАКТИКИ ТА ТЕОРЕТИКИ ПЕРЕКЛАДУ ..	11
АГЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ	12
СУЧАСНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ	13
ПОЕТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД І ЙОГО СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	14
ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ МО У МП В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ	16
ЛІТЕРАТУРНИЙ ПЕРЕКЛАД І ЙОГО ЖАНРОВІ ПІДВИДИ.....	18
МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ ОБРАЗ ПЕРЕКЛАДАЧА	19
ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	21
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	25
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	27

ВСТУП

Методичні рекомендації до курсу «Вступ до перекладознавства» призначені для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра відділення французької філології і складаються з десяти частин, питань для підсумкового контролю, вокабуляру та списку рекомендованої літератури.

Навчальна дисципліна «Вступ до перекладознавства» є фундаментальною дисципліною в системі підготовки фахівців за спеціальністю 035 Філологія спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Основна мета курсу – ознайомлення з основними тенденціями і напрямками у розвитку перекладознавства, в синхронічному та діяхронічному аспектах, з базовими перекладацькими прийомами та основами перекладацького аналізу (на матеріалі французької та української мов).

В методичних рекомендаціях надається стисла інформація за темами та поради щодо методів її опрацювання, а саме: історія, напрямки та перспективи розвитку перекладознавства, відомі франкомовні та українські перекладачі та перекладознавці, інформація щодо особливостей функціонування сучасних перекладацьких агенцій, огляд сучасних словників, особливості поетичного та літературного перекладу, трансформація мовних одиниць при перекладі, морально-етичний і культурний образ перекладача. Засвоєння зазначених тем дозволяє здобувачам виконати запропоновані вправи на усний та прозовий переклад, проаналізувати здійснені переклади, підготувати презентації та огляди за темами.

Методичні рекомендації містять низку порад та посилання на ресурси для самостійної роботи здобувачів покликані сприяти ефективності підготовки до практичних занять та підсумкового контролю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні відомості щодо розвитку та стану сучасного перекладознавства;
- відмінності у техніках перекладу різноманітних жанрів;
- послідовність етапів здійснення перекладу;
- роль впливу соціальних факторів на розвиток мови та її відображення в іншому соціокультурному просторі;

вміти:

- спілкуватися французькою та українською мовами на рівні, достатньому для здійснення простих усних перекладів;
- володіти основами французької та української мов на рівні, достатньому для здійснення простих письмових перекладів
- застосовувати отримані теоретичні відомості в практичних ситуаціях, в різних сферах життя;
- використовувати навички аналізу та інтерпретації здійснених перекладів для постійного самовдосконалення;
- співпрацювати з колегами, представниками інших культур, конфесій, прибічниками інших політичних поглядів тощо;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- виявляти лінгвістичну зрілість при розв'язанні професійних завдань.

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО. НАПРЯМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО, АБО ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ, – наукова дисципліна, яка вивчає процес перекладу та результат перекладацької діяльності.

ЗАВДАННЯ, ЩО СТОЯТЬ ПЕРЕД ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВОМ:

- ✓ розкриття базових понять перекладознавства;
- ✓ висвітлення основних проблем теорії перекладу;
- ✓ визначення процесу перекладу та його закономірностей;
- ✓ аналіз сутності міжмовних перекладацьких відповідників різних рівнів шляхом узагальнення та систематизації спостережень над конкретними текстами оригіналу та перекладу;
- ✓ опис прийомів і способів перекладу;
- ✓ розгляд історії перекладацької теорії та практики;
- ✓ визначення ролі перекладів у розвитку вітчизняної культури;
- ✓ формування умінь і навичок перекладацької діяльності тощо.

ОБ'ЄКТ перекладознавства – перекладні тексти та їхні оригінали, порівняння яких між собою надає дослідникам об'єктивні дані для розвитку теорії перекладу.

ПРЕДМЕТОМ вивчення перекладознавства є процес перекладу як подвійний інтерпретаційно-породжувальний дискурс.

ТЕКСТ ЯК ПОСЕРЕДНИК ПРОЦЕСУ ПЕРЕКЛАДУ

У перекладознавстві вивчається як процес перекладу, що відбувається у свідомості людини, так і результати цього процесу, мовленнєві утворення, тексти. Тексти є єдиним матеріалізованим свідомством здійсненого процесу перекладу та конкретним матеріалом для зіставного наукового аналізу; вони дозволяють встановити перекладацькі закономірності, способи та прийоми еквівалентної передачі різноманітної й багатопланової інформації оригіналу в перекладі. Матеріалом перекладу є тексти різних сфер мовлення: розмовного, ділового, наукового, публіцистичного тощо.

РОЗДІЛИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА, АБО ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ вивчає універсальні закономірності процесу перекладу взагалі та залежно від жанру перекладних текстів, визначає теоретичні засади міжмовних, стилістичних, функціональних й інших відповідників, специфіку усного та письмового перекладу тощо.

ЧАСТКОВІ ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ виявляють особливості перекладу з однієї конкретної мови на іншу, типи відповідників між конкретними мовними одиницями та явищами, види okazіональних мовленнєвих відповідників, індивідуальних стилістичних прийомів перекладачів тощо.

СПЕЦІАЛЬНІ ТЕОРІЇ ПЕРЕКЛАДУ досліджують специфіку різних видів перекладацької діяльності (переклад усний, письмовий, синхронний, послідовний, абзацно-фразовий тощо) й особливості, своєрідність і закономірності, зумовлені жанром твору, що перекладається (переклад художньої, наукової, технічної, публіцистичної та іншої літератури).

ІСТОРІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ пов'язана з дослідженням історичних етапів й основних напрямків перекладацької діяльності, періодизацією перекладів, варіюванням уявлень про сутність перекладу, роль перекладної літератури в національних літературах тощо.

КРИТИКА ПЕРЕКЛАДУ дає оцінку адекватності перекладу оригіналові й обумовлює значення перекладів для культури мови, що приймає. Цей напрямок зазвичай пов'язаний із перекладами художньої літератури та тільки починає оформлюватися в самостійний науково обґрунтований розділ перекладознавства.

ТЕОРІЯ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ є підґрунтям моделювання процесу природного перекладу. Вона спрямована на комп'ютерне програмування та створення автоматичних систем перекладу з однієї мови на іншу переважно науково-технічних і ділових текстів.

Із перекладознавством тісно пов'язана **МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ**, яка розробляє найоптимальніші методи навчання різним видам перекладу з однієї мови на іншу.

Деякі дослідники вважають, що у сучасному перекладознавстві існують ще два розділи: **ПРАКТИКОЛОГІЯ ПЕРЕКЛАДУ**, яка включає в себе соціологію

перекладу, редакційну роботу над перекладом, методологію критики перекладу, та **ДИДАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ**, що вивчає питання навчання перекладачів і складання посібників для них.

Становлення когнітивної лінгвістики зумовило появу нової галузі перекладознавства – **КОГНІТИВНОЇ ТРАНСЛЯТОЛОГІЇ**, орієнтованої на дослідження концептуальних структур, які відповідають вербальним формам текстів оригіналу та перекладу, а також когнітивних механізмів перетворення інформації при перекладі (Фесенко 2001, 2002).

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

- 1. Ознайомтесь з наданою інформацією, яка доповнює відомості прослуханих лекційних занять.**
- 2. Доповніть її завдяки власним дослідженням теми.**

30 вересня – Міжнародний день перекладача, або, як його ще називають, День перекладу. Був започаткований Міжнародною асоціацією перекладачів в 1991 році. Ця дата обрана не випадково, цього дня 30 вересня 420 року помер Ієронім Стридонський – один із чотирьох латинських батьків Церкви, письменник, історик, перекладач. Св. Ієронім вважається покровителем перекладачів. Він проживав у Віфлеємі наприкінці IV століття н.е. Св. Ієронім в юності здійснив паломництво до Святої Землі, відвідав Халдську пустелю, де протягом чотирьох років вивчав єврейську мову, а потім остаточно осів у Віфлеємі. Якраз у Віфлеємі Св.Ієронім і став відомий як перекладач Старого Заповіту на латинь. Видатний учений і перекладач свого часу, який володів латиною, грецькою, єврейською та халдейською мовами, блаженний Ієронім залишив Церкві багату письмову спадщину: догматико-полемічні, етично-аскетичні твори, тлумачення Священного Писання, історичні дослідження. За дорученням Папи Дамаса Св.Ієронім переклав Біблію (Новий і Старий Заповіти) латинською мовою. При перекладі він використовував єврейські тексти і грецький переклад Біблії. Цей переклад увійшов до загального вжитку в Західній Церкві під назвою Вульгати і був визнаний Тридентським собором (1545) як канонічний. Саме з того часу існує традиція вважати Св.Ієроніма незмінним покровителем усіх перекладачів.

Професія перекладача – одна з найдавніших. У Єгипті були виявлені написи двома мовами, що їх відносять до періоду єгипетського Стародавнього Царства, – 3 000 р. до н.е. Перша писемна згадка про перекладачів міститься у працях Плінія, який пише, що в Діоскурії постійно працювали 130

перекладачів.

Ще в **Давньому Єгипті** перекладачі входили до числа почесних жителів. Знавцям чужоземних мов особливого значення надавали у Стародавній Греції, що тісно контактувала з державами Сходу. Коли б не вони, можливо, в нашому культурному арсеналі не було б багатьох книг Біблії. (Як відомо, значна частина Старого Заповіту зберіглася тільки в грецькому перекладі). У Стародавній Русі ченців-товмачів вважали дуже освіченими людьми, а Наполеон Бонапарт говорив, що солдат, який володіє двома мовами, вартий двох. Перший перекладач, згадуваний в історії, – Анхурмес, жрець в Єгипті 1314-1200 до н.е.

Після XII ст. **перекладача у Франції** називали *droguement (drugement)* і *trucheman (truchement)*, а в Італії *drogomanno (i trucimanno)* запозичені з сирійського *targmana* і візантійського *dragoumanos* (порівняйте в російському «товмач» з тюркських джерел). У той же період у французькій мові від латинських *translatio* (перенесення значення, метафора) і *traslator* (передавати що-небудь кому-небудь) утворюються слова *translation* і *translateur* у значенні «переклад» і «перекладач», які були запозичені іншими європейськими мовами. У багатьох мовах ця професія має не одну, а дві назви: у латиській це – *tulkotvjs i tulks*, в англійській – *interpreter i translator*, у німецькій – *Dolmetscher i Ubersetzer*, а в історії російської мови існували аналогічні слова – *товмач i писар*. У традиційному розумінні усний перекладач «тлумачить», пояснює те, що говорить іноземець, а письмовий – «переносить» в іншу мову, обертає в інший письмовий текст.

Праця перекладачів сприяє відвертості суспільства. Не випадково всі диктаторські режими ставили перекладацьку діяльність під жорстокий контроль, а сучасні «закриті» держави, наприклад Іран, організовують переслідування перекладачів.

У 1999 р. в Україні у відповідь на нагальну потребу в забезпеченні належної якості перекладацьких послуг була створена **Асоціація перекладачів України**. **Мета асоціації** – надання інформаційної, правової та технічної допомоги. У своїй діяльності **Асоціація перекладачів України** спирається на вітчизняний і міжнародний досвід та прагне до співробітництва з організаціями, що об'єднують перекладачів в усьому світі.

Датою і місцем **народження синхронного перекладу** вважається Нюрнберзький процес (судовий процес над головними нацистськими

військовими злочинцями, проводився в 1945-46 рр.).

Медичні експерименти встановили, що під час роботи пульс синхроніста досягає 160 ударів на хвилину, що на 20 ударів більше, ніж у штангіста у момент підняття ваги! Енцефалограма показує граничне зосередження центрів мозку в одну-дві яскравих домінанти. Після 15-20 хвилин такої роботи мозок включає охоронне гальмування і наступає «мертва точка» – до справи повинен вступити партнер. Саме тому синхроністи працюють у команді по 2-4 людини, змінюючи один одного через кожних 15-20 хвилин роботи. **Синхроніст** може працювати не більше трьох-чотирьох годин на день, і зазвичай семінар або конференцію обслуговує не одна людина, а ціла команда. Синхронний переклад вимагає настільки сильної розумової напруги, що рано чи пізно фактично у кожного третього перекладача трапляється нервовий зрив, а ближче до сорока-п'ятдесяти років незмінними супутниками кожного другого синхроніста стають нервові хвороби (передусім вегето-судинна дистонія). Психічна напруга та фізіологічний дискомфорт, який постійно відчувають синхронні перекладачі, дають можливість порівнювати цю професію з професією пілота-випробувача.

ВІДОМІ ФРАНКОФОНІ ПЕРЕКЛАДАЧІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЦІ

1. Опишіть науковий доробок зарубіжних перекладознавців ХХ століття.

Вкажіть приналежність вченого до певної школи, течії. Окресліть основні теоретичні концепції, постулати, напрямки перекладацької діяльності.

1. Ж.П.Віне і Ж.Дарбельне	6. Їржі Левий
2. Роман Якобсон	7. Власов і Флорін
3. Жорж Мунен	8. Джон Кетфорд,
4. Отто Каде	9. Пітер Ньюмарк
5. Теодор Севорі	10. Юджин Найда

2. Знайдіть, прочитайте та підготуйте відомості щодо французьких перекладачів.

При підготовці доповіді зосередьтеся, здебільшого, на перекладацькій спадщині, а не, наприклад, фактах з дитинства, тощо. Процитуйте

головні, найбільш важливі перекладені твори, мови, з яких було здійснено переклади.

1. Louis Segond.
2. Edouard Dhorne.
3. André Chouraqui.
4. Max Gallo.
5. Lemaître de Sacy.
6. Sylvère Monod
7. Mrguerite Yourcenar
8. Michel Deguy
9. Jacqueline Risset
10. Jacques Roubaud

ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ПРАКТИКИ ТА ТЕОРЕТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

1. Подивіться відео про видатних українських перекладачів

<https://youtu.be/qwk9i2AAP9o?si=RDhMU9ZrhvAEcG8T>

2. Опишіть науковий доробок сучасних українських перекладознавців. *Вкажіть приналежність вченого до певної школи, течії. Окресліть основні теоретичні концепції, постулати, напрямки перекладацької діяльності.*

1. Чередніченко О.
2. Венгрєнівська М.
3. Зорівчак Р.
4. Карабан В.
5. Коптілов В.
6. Новикова М.
7. Шмігер Т.
8. Корунець І.
9. Попович М.
10. Смуцинська І.

3. Знайдіть, прочитайте та підготуйте відомості щодо українських метрів перекладу.

При підготовці доповіді зосередьтеся, здебільшого, на перекладацькій спадщині, а не, наприклад, фактах з дитинства, тощо. Процитуйте головні, найбільш важливі перекладені твори, мови, з яких було здійснено переклади

1. М. Лукаш
2. І. Франко
3. М. Зеров
4. М. Рильський
5. М. Бажан
6. Л. Українка
7. Г. Кочур
11. П. Тарашук
12. М. Венгрєнівська
13. Л. Таран
14. А. Жаловський
15. О. Борисюк
16. А. Перепадя
17. В. Омельченко

8. П. Куліш
9. В. Стус
10. Г. Тютюнник

- 18.Ю. Покальчук
- 19.О. Леонтович
- 20.Є. Кононенко
- 21.Л. Кононович
- 22.М. Коцюбинська
- 23.З. Борисюк
- 24.Ю. Андрухович

АГЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ

1. Сформулюйте визначення агенції перекладу. Порівняйте його з визначеннями, знайденими в словниках.
2. Розкажіть, які послуги надають зазначені агенції.
3. Знайдіть та проаналізуйте сайти українських агенцій перекладу. Переконайтесь в тому, наскільки вірно ви уявляєте собі їх функціонування. Наприклад:

<https://workogram.com/>

<https://pereklad.ua/ukr/>

<https://azbukasvitu.lviv.ua/>

<http://n.perekladburo.com.ua/>

4. Порівняйте ціни на послуги, які пропонуються агенціями.
5. Знайдіть відомості щодо того, що необхідно, щоб працевлаштуватися в агенцію перекладу.
6. Надайте визначення

- ✓ *апостилю,*
- ✓ *нотаріального засвідчення,*
- ✓ *сертифікованого перекладача,*
- ✓ *авторського права.*

7. Подивіться наступні відео і висловтесь за темою:

<https://youtu.be/hhQ04JnP5DQ?si=mbV14oiclp4wTWwn>

<https://youtu.be/IVsLt1d5wV0?si=IP0eGP7wCbxJb5nL>

8. Знайдіть відомості щодо французьких, швейцарських, бельгійських, канадських бюро перекладу та інформацію стосовно вимог працевлаштування.

СУЧАСНА ЛЕКСИКОГРАФІЯ

1. Прочитайте основні відомості щодо лексикографії.
 2. Доповніть матеріал оглядом сучасних цифрових словників, застосунків для перекладу.
 3. Поділіться власним досвідом використання різноманітних засобів для перекладу. Окресліть їх переваги та недоліки.
 4. Відвідайте сайти словників <https://dictionnaire.lerobert.com> та <https://www.larousse.fr>. Порівняйте їх.
- **Лексикографія** – розділ науки про мову, який описує різні типи словників, виробляє загальні та часткові принципи укладання словників. У процесі перекладу словники відіграють важливу роль. Тому перекладач повинен знати
 - типи словників,
 - будову словникових статей,
 - способи тлумачення значень у них.
 - Одномовна та двомовна лексикографічна практика пов'язана з відображенням таких лінгвістичних явищ: полісемії, синонімії, омонімії, паронімії, асиметричності значення слова в мові оригіналу (МО) та мові перекладу (МП), валентності окремої мовної одиниці.
 - **Усі словники поділяються на одномовні, двомовні та багатомовні.** Для перекладацької діяльності всі зазначені типи словників є актуальними. Проте найбільшої ваги набувають двомовні словники.
 - Типи двомовних словників за призначенням:
 - **Повний словник загального типу** вміщує як загальноповживану лексику, так і архаїзми, історизми, терміни, неологізми, сленгові форми (розмовні). У такому словнику мають бути відображені всі значення багатозначних слів, слова-лакуни повинні мати пояснення. Проте у ньому не слід подавати розгорнуті повні синонімічні ряди (для цього є словники синонімів), лексичну валентність коментованих слів.
 - **Перекладний двомовний словник** є професійним словником перекладача, оскільки вміщує детальну інформацію про слово, його словникові статті об'ємніші та повніші. Детально відображена синонімія мови перекладу.
 - **Навчальний словник** дає уявлення не тільки про семантику слова, а й про його вживання, лексичну валентність, граматичні та стилістичні особливості. Такий словник вміщує лише найуживаніші слова (переважно активна лексика мови).
 - За обсягом усі словники поділяються на:
 - повні;

- стислі (короткі).
- Окрім двомовних словників перекладач у своїй роботі має використовувати й **тлумачні одномовні словники**. Класифікація:
 - - великий тлумачний словник (презентує сучасну мову в розгорнутому історичному контексті),
 - - середній тлумачний словник (відображає лексичний склад лише сучасної літературної мови),
 - - стислий (короткий) тлумачний словник (коментує лише найуживаніші лексичні одиниці сучасної літературної мови).
 - Окрім перелічених вище, перекладачеві слід використовувати й інші типи словників:
 - словники синонімів МО й МП,
 - орфографічні словники МО й МП,
 - словники іншомовних слів,
 - фразеологічні словники (одно- та двомовні, тлумачні),
 - словники антонімів МО й МП,
 - термінологічні словники (одно- та двомовні) тощо.
 - Професійний перекладач не може обійтись і без додаткових посібників та видань, серед яких слід виділити найважливіші:
 - енциклопедії й енциклопедичні словники (є носіями екстралінгвальної інформації),
 - посібники з культури мови (МО й МП),
 - літературознавчі видання (переважно для перекладу художніх текстів) тощо.

ПОЕТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД І ЙОГО СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

- 1. Прочитайте основні відомості щодо видів перекладу, та спробуйте детально відтворити матеріал, користуючись схемою.**
- 2. Доповніть визначеннями прозового та письмового перекладу. Опишіть особливості їх здійснення.**
- 3. Створіть власну схему або інший тип візуалізації для презентації прозового та письмового перекладу.**

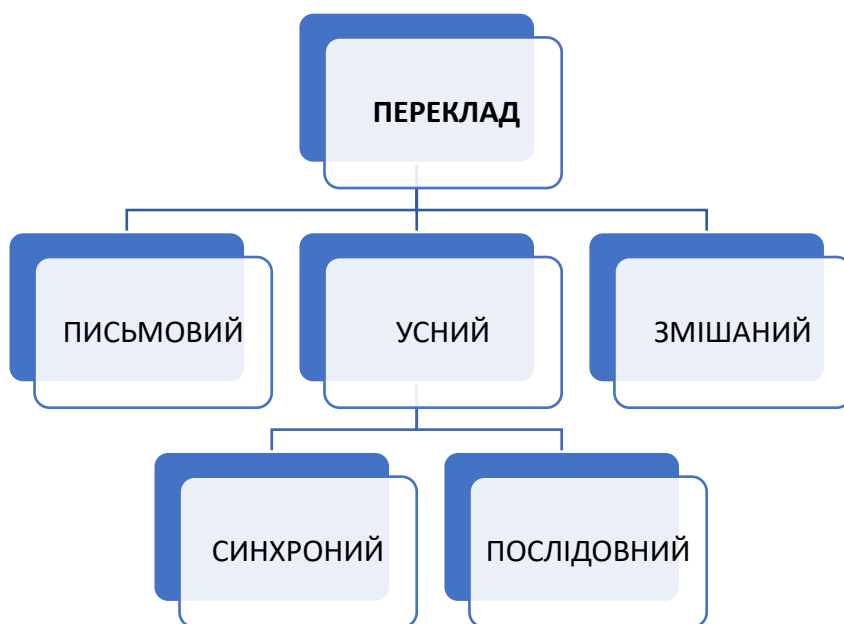
● **Письмовий переклад** – це вид перекладу, в якому оригінал і переклад у процесі перекладу виступають у вигляді письмово зафіксованих текстів. Це дуже зручний вид перекладу, оскільки перекладач може користуватися різними словниками й довідниками, неодноразово корегуючи текст перекладу.

• **Усний переклад** – це вид перекладу, в якому оригінал і переклад виступають у процесі перекладу в нефіксованій (усній) формі, що передбачає одноразовість сприйняття частин тексту оригіналу перекладачем й обумовлює неможливість редагування тексту перекладу після його озвучання. Усний переклад може бути:

а) послідовним (переклад здійснюється після виголошення оратором свого виступу або якоїсь його частини);

б) синхронним (відбувається одночасно з виступом оратора).

• **Змішані** види перекладу: усний переклад письмового тексту („переклад з листа”) і письмовий переклад запису усного виступу („переклад на слух”).

За характером перекладу відрізняють:

1. **Стильовий** переклад:

а) а) художній (літературний) переклад;

б) б) науковий (науково-популярний, науково-технічний, суто науковий переклад);

в) в) суспільно-політичний (газетно-журнальний) переклад;

г) г) публіцистичний (книжково-журнальний) переклад.

2. **Реферативний** переклад, що передає основний зміст твору.

а) а) Вибірковий переклад, коли перекладаються окремі абзаци.

б) б) Переклад з перекладу.

в) в) Переклад з підручника (за галузями науки)

г) г) Авторський переклад.

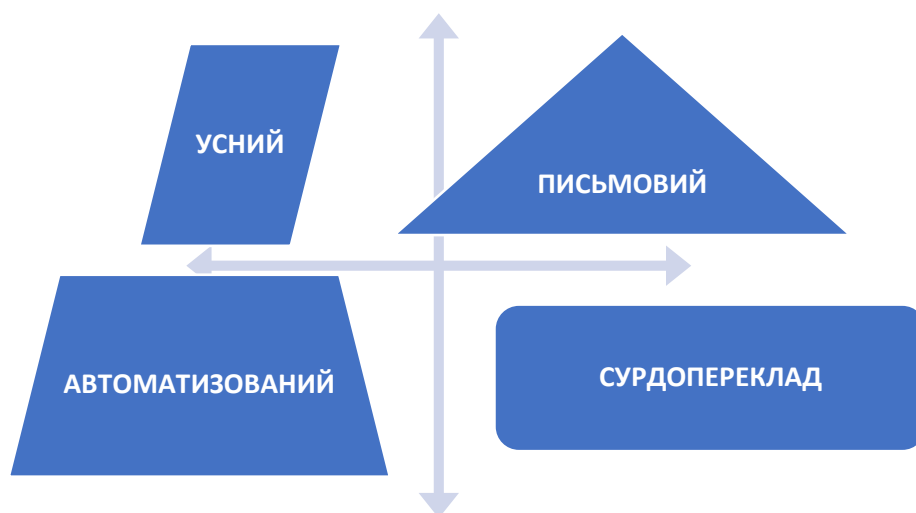

За засобом перекладу відрізняють:

1. Усний переклад.
2. Письмовий переклад.
3. Автоматизований переклад.
4. Сурдопереклад.

І перший, і другий види перекладів підрозділяються на:

- а) - односторонній (рідна мова та одна іноземна мова);
 - двосторонній (рідна мова та дві іноземні мови);
 - тресторонній (рідна мова та три іноземні мови);
- б/ - прямий переклад (з іноземної мови на рідну);
 - зворотній переклад (з рідної мови на іноземну).

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ МО У МП В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ

1. Прочитайте запропонований уривок перекладу повісті Е.-Е. Шмітта, здійснений О. Борисюк. Проаналізуйте його, зазначивши

використані перекладацькі трансформації.

2. Знайдіть інші приклади перекладів українською мовою творів Е.-Е. Шмітта. Проаналізуйте уривки.
3. Знайдіть інші приклади перекладів, здійснених О. Борисюк. Проаналізуйте.

Cher Dieu,

Je t'appelle Oscar, j'ai dix ans, j'ai foutu le feu au chat, au chien, à la maison (je crois même que j'ai grillé les poissons rouges) et c'est la première lettre que je t'envoie parce que jus- qu'ici, à cause de mes études, j'avais pas le temps.

Je te préviens tout de suite : j'ai horreur d'écrire. Faut vrai- ment que je sois obligé. Parce qu'écrire c'est guirlande, pom- pon, risette, ruban, et cetera. Écrire, c'est rien qu'un mensonge qui enjolive! Un truc d'adultes.

La preuve ? Tiens, prends le début de ma lettre : « Je m'ap- pelle Oscar, j'ai dix ans, j'ai foutu le feu au chat, au chien, à la maison (je crois même que j'ai grillé les poissons rouges) et c'est la première lettre que je t'envoie parce que jusqu'ici, à cause de mes études, j'avais pas le temps », j'aurais pu aussi bien mettre : « On m'appelle Crâne d'Œuf, j'ai l'air d'avoir sept ans, je vis à l'hôpital à cause de mon cancer et je ne t'ai jamais adressé la parole parce que je crois même pas que tu existes. »

Seulement si j'écris ça, ça la fout mal,

Дорогий Боже,

Мене звать Оскар, мені десять років, я підпалив кота, собаку, будинок (здається, навіть підсмажив червоних рибок), це мій перший лист до тебе, бо досі мені бракувало часу через навчання.

Одразу хочу тебе попередити, що я ненавиджу писати. Хіба що вже конче потрібно. Бо писати — це наче чіпляти гірлянду, помпон, удавану усмішку, стрічечку тощо. Писати — це ніщо інше, як прикрашати, прибріхуючи. Такі собі хитрощі дорослих.

Докази? Візьми, наприклад, початок мого листа: "Мене звать Оскар, мені десять років, я підпалив кота, собаку, будинок (здається, навіть підсмажив червоних рибок), це мій перший лист до тебе, бо досі мені бракувало часу через навчання", я міг би взяти й написати "Мене звать Яйцеголовий, на вигляд мені сім років, я живу в лікарні через рак і ніколи не звертався до тебе, бо навіть не вірю, що ти існуєш".

Але якщо я так напишу, це виглядатиме негарно, і я тебе менше цікавитиму. Мені ж потрібно, щоб ти зацікавився.

*tu vas moins t'intéresser à moi. Or
j'ai besoin que tu t'intéresses.*

*Мені навіть підійшло б, якби
ти знайшов час зробити мені дві-
три послуги.*

*Ça m'arrangerait même que tu aies le
temps de me rendre deux ou trois
services.*

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПЕРЕКЛАД І ЙОГО ЖАНРОВІ ПІДВИДИ

1. Прочитайте запропонований уривок перекладу вірша Ж. Превера, здійснений О. Жупанським. Проаналізуйте його, зазначивши використані перекладацькі трансформації.
2. Знайдіть інші приклади перекладів українською мовою творів Ж. Превера. Проаналізуйте.
3. Знайдіть інші приклади перекладів, здійснених О. Жупанським. Проаналізуйте.
4. Перегляньте відео. Висловіть власну думку з цього приводу.
<https://youtu.be/9TmyOP2-JHs?si=FCt1LnT0iiPgdUYh>

CHANSON DE L'OISELEUR ПІСЕНЬКА ПТАХОЛОВА

Jacques PRÉVERT

Пер. О. ЖУПАНСЬКОГО

*L'oiseau qui vole si doucement
L'oiseau rouge et tiède comme le
sang*

*L'oiseau si tendre l'oiseau
moqueur*

L'oiseau qui soudain prend peur

L'oiseau qui soudain se cogne

L'oiseau qui voudrait s'enfuir

L'oiseau seul et affolé

L'oiseau qui voudrait vivre

L'oiseau qui voudrait chanter

Птах що не раз висоту боров

*Птах червоний і теплий як
кров*

*Птах-пересмішник птах
перелітний*

*Птах лякливий такий
тендітний*

*Каменем падає крильми
тріпоче*

Рветься з тенет на волю хоче

Птах самотній немов сирота

<i>L'oiseau qui voudrait crier</i>	<i>Птах о як він любив життя</i>
<i>L'oiseau rouge et tiède comme le sang</i>	<i>Птахові так хотілось кричати</i>
<i>L'oiseau qui vole si doucement</i>	<i>Птах червоний і теплий як кров</i>
<i>C'est ton cœur jolie enfant</i>	<i>Птах що не раз висоту боров</i>
<i>Ton cœur qui bat de l'aile si tristement</i>	<i>Це серце твоє кохана дитино</i>
<i>Contre ton sein si dur si blanc.</i>	<i>Так сумно б'є крилом без упину У грудях твоїх самотинно.</i>

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ ОБРАЗ ПЕРЕКЛАДАЧА

Представники будь-якої професії мають свої моральні норми та закони професійної поведінки, що не можна порушувати. Згідно кодексу професійної етики **Асоціації перекладачів України** http://uta.org.ua/general_information.htm, виконуючи функціональні обов'язки,

Перекладач повинен:

1. Забезпечувати професійний рівень виконання письмових та усних перекладів.
2. Дотримуватися точності строків виконання письмового перекладу, забезпечувати перевірку (вичитування) перекладу перед наданням його замовнику (клієнту).
3. Докладати постійних зусиль для підвищення свого професійного рівня.
4. Дотримуватися конфіденційності матеріалів, наданих для письмового або усного перекладу, не використовуючи отримані відомості в корисливих цілях.
5. Дотримуватися колегіальності: не критикувати перед замовником (клієнтом) переклади, виконані іншими перекладачами.
6. Не вводити в оману замовника (клієнта) недобросовісною рекламою і не давати хибної інформації про можливості своєї перекладацької діяльності.
7. Не допускати зриву прийнятого замовлення на переклад через відмову від нього на користь іншого замовлення.

8. Не допускати відмови від продовження надання послуг з усного перекладу з необ'єктивних причин.
9. Не допускати переманювання замовника (клієнта) у перекладацьких агенцій-працедавців, колег-перекладачів.
10. Із розумінням сприймати обґрунтовані претензії замовника (клієнта) щодо якості перекладу та вживати необхідних заходів для їхнього усунення.
11. Не допускати надання перекладацьких послуг за демпінговими цінами.
12. Не брати участі у заходах, акціях, що можуть зашкодити репутації установи, в якій він працює.

Ознайомившись з основними пунктами кодексу, вкажіть, з якими з них ви погоджуєтесь, з якими – ні, а які потребують додаткового роз'яснення.

1. Прочитайте запропонований уривок перекладу статті, здійснений здобувачем М. Уліч, під час проходження перекладацької практики. Проаналізуйте його, зазначивши використані перекладацькі трансформації.
2. Знайдіть інші приклади перекладів українською мовою статей на сайтах, тощо. Проаналізуйте.
3. Запропонуйте свій варіант перекладу.

FIGAROVOX/ANALYSE

- Le prix Nobel d'économie français, Jean Tirole, a fait son discours à Stockholm... en anglais ! Un indice du déclin de la langue française dans le monde. Or, ce déclin n'a rien d'inévitable, souligne Guillaume Perrault, grand reporter à FigaroVox et au Figaro.

Le prix Nobel, depuis 1901, récompense des esprits «ayant apporté le plus grand bénéfice à l'humanité», suivant les termes du testament d'Alfred Nobel. La France entière s'est donc réjouie à bon droit

FIGAROVOX/ANALYSE:

Французький лауреат Нобелівської премії з економіки Жан Тіроль виголосив свою промову в Стокгольмі... англійською! Це показник занепаду французької мови у світі. “Однак, цей занепад не є неминучим”, – підкреслює Гійом Перро, старший репортер FigaroVox та Figaro.

Відповідно до умов заповіту Альфреда Нобеля, з 1901 року Нобелівською премією нагороджуються уми, які “принесли найбільшу користь

que le prix Nobel d'économie soit décerné à l'un de ses enfants, Jean Tirole. À son œuvre ainsi distinguée, l'universitaire ajoute d'ailleurs des qualités de modestie et de discrétion très rares.

Pourtant, on ne peut se déprendre d'une certaine gêne en écoutant Jean Tirole, lors de la réception de son prix à Stockholm, prononcer son discours... en anglais. Assurément, il n'est pas le premier prix Nobel français récompensé dans une discipline scientifique à délaissier la langue de Molière pour celle de Shakespeare dans cette occasion solennelle. C'est presque devenu l'usage depuis plusieurs décennies. Nul ne paraît s'en étonner. L'anglais n'est-il pas devenu la langue de travail des chercheurs du monde entier?

людству”. Тому вся Франція з повним правом раділа, що Нобелівською премією з економіки був нагороджений один з її дітей, Жан Тіроль. До своєї визначної роботи академік, до того ж, додає дуже рідкісні якості скромності та стриманості.

Проте не можна уникнути певної незручності, слухаючи, як Жан Тіроль, під час отримання своєї нагороди у Стокгольмі виголошує свою промову... англійською. Безумовно, він не перший французький лауреат Нобелівської премії з наукової дисципліни, який відмовився від мови Мольєра заради мови Шекспіра під час цієї урочистої події. За останні десятиліття це стало майже звичкою. Здається, це нікого не дивує. Хіба англійська не стала робочою мовою дослідників у всьому світі?

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Підготуйтеся до підсумкового контролю, використовуючи наступні визначення, та добираючи приклади:

1. Переклад та інші різновиди мовного посередництва становлять предмет вивчення науки про переклад – перекладознавства.
2. Перекладознавство як наука є невід’ємною та інтегрованою частиною лінгвістики та літературознавства.
3. Лінгвістика та літературознавство об’єднуються під однією назвою – філологія.
4. Філологія – це наука про різні прояви людської мови, як усної, так і писемної.
5. Цільова мова – мова, на яку перекладають. Вихідна мова – мова, з якої перекладають.

6. Теоретичне перекладознавство включає загальну теорію перекладу, часткові теорії перекладу та спеціальні теорії перекладу.
7. Загальна теорія перекладу досліджує універсальні закономірності перекладу та розглядає переклад як міжмовну комунікацію, а процес перекладу як такий, що складається з двох основних етапів: аналізу (розуміння повідомлення) і синтезу (творення повідомлення).
8. Часткові теорії перекладу вивчають перекладацьку проблематику, пов'язану з взаємодією у процесі перекладу конкретної пари мов.
9. Спеціальні теорії перекладу вивчають особливості окремих видів перекладу, їх класифікацію залежно від типів текстів, які перекладають, і специфічні вимоги, що висуваються до перекладів кожного виду.
10. Прикладне перекладознавство охоплює практичні аспекти перекладацької діяльності.
11. Переклад – це процес (Л.Бархударов); результат, як текст у його співвідношенні з оригіналом (А.Федоров); збереження змісту повідомлення при зміні його мовної форми (В.Коптілов).
12. Письмовий переклад – це вид перекладу, в якому оригінал і переклад у процесі перекладу виступають у вигляді письмово зафіксованих текстів. Це дуже зручний вид перекладу, оскільки перекладач може користуватися різними словниками й довідниками, неодноразово корегуючи текст перекладу.
13. Усний переклад – це вид перекладу, в якому оригінал і переклад виступають у процесі перекладу в нефіксованій (усній) формі, що передбачає одноразовість сприйняття частин тексту оригіналу перекладачем й обумовлює неможливість редагування тексту перекладу після його озвучання. Усний переклад може бути: а) *послідовним* (переклад здійснюється після виголошення оратором свого виступу або якоїсь його частини); б) *синхронним* (відбувається одночасно з виступом оратора).
14. Змішані види перекладу: усний переклад письмового тексту («переклад з листа») і письмовий переклад запису усного виступу («переклад на слух»).
15. Односторонній переклад – переклад з рідної мови на одну іноземну мову; Двосторонній переклад – переклад з рідної мови на дві іноземні мови.
16. Прямий переклад – переклад з іноземної мови на рідну. Зворотній переклад – переклад з рідної мови на іноземну.
17. Еквівалентний переклад – переклад шляхом застосування існуючих у рідній мові еквівалентів, тобто постійних і рівнозначних відповідностей у двох мовах, які не залежать від контексту.
18. Аналоговий переклад – переклад за допомогою аналогів, тобто слів синонімічного ряду. У таких випадках одному іноземному слову відповідають декілька слів рідної мови.

19. Калька – переклад іноземного слова шляхом точного відтворення їх засобами рідної мови.
20. Описовий переклад – переклад, що застосовується для перекладу іноземних слів, які не мають лексичних відповідностей у рідній мові. Це переклад іноземного слова за допомогою більш чи менш поширеного пояснення
21. Транслітерація – це передача літерами рідної мови літер іноземного письма, незалежно від вимови іноземного слова.
22. Транскрибування – засіб передачі іноземного слова літерами рідної мови, тобто передача його фонетичного обриса.
23. Адекватний переклад – переклад, що точно передає думки автора текст і усіма його відтінками, гарною літературною мовою, із застосуванням належної термінології чи лексичного значення слів, а також з дотриманням стилю оригіналу.
24. Мова – це двостороння сутність, яка має ідеальну й матеріальну сторони.
25. Значення слова є відображенням у свідомості предмета, явища або ситуації, що входить до структури слова і є внутрішньою стороною, а фонетичне звучання слова є його матеріальною субстанцією.
26. Референційне значення – відношення до референта, що позначає у мовленні реальний предмет, ознаку, явище чи ситуацію;
27. Сигніфікативне значення – відношення до сигніфікату, тобто до поняття про предмет, що позначає слово (поняття «людина», «радість», «старий» тощо). Сукупність референційного та сигніфікативного значень позначається терміном «значення предметно-логічного ряду»;
28. Прагматичне значення – ставлення мовного колективу до слова; воно може бути нейтральним або ж емоційно забарвленим, може допускати оцінку, сигналізувати про умови комунікації, давати соціальну характеристику мовцю;
29. Внутрішньолінгвістичне значення – відношення слова до іншого слова; ці відношення можуть бути смисловими, формальними та формально-семантичними (дериваційними).
30. Типи відповідностей між лексичними одиницями поділяються на: повні (абсолютні) відповідності; часткові відповідності та відсутність відповідностей (лексична безеквівалентність).
31. Безеквівалентна лексика – це лексичні одиниці, які не мають повних або часткових відповідностей (еквівалентів) серед лексичних одиниць іншої мови.
32. Реалії – факти культури, які не мають відповідностей у культурі, або в лексичному складі цільової мови.
33. Способи передачі безеквівалентної лексики: транскрипція і транслітерація; калькування; наближений переклад; описовий переклад (за допомогою перифрази);
34. Концепція формальної відповідності: передається все, що піддається передачі (у тому числі і структура вихідного тексту); трансформуються,

- замінюються, випускаються тільки ті елементи вихідного тексту, які взагалі неможливо відтворити прямо.
35. Концепція нормативно-змістової відповідності; представники цього напрямку прагнули дотримання двох вимог: 1) передати всі суттєві елементи змісту оригінального тексту та 2) дотримуватися норм мови перекладу. Еквівалентність у цьому випадку являє собою збалансоване співвідношення двох найважливіших характеристик перекладного тексту: повноти передачі змісту й нормативності.
 36. Концепція повноцінного (адекватного) перекладу: розмежування перекладу й точного переказу. Характерними рисами повноцінного перекладу, на думку авторів даної концепції А.В.Федорова та Я.Й.Рецкера, є: 1) вичерпна передача змісту вихідного тексту (принцип тотожності інформації, яка повідомляється різними мовами); 2) передача змісту рівноцінними мовними засобами (принцип функціональної еквівалентності мовних засобів). На відміну від перекладу точний переказ відтворює лише зміст вихідного тексту й не передбачає рівноцінності мовних засобів вираження інформації.
 37. Концепція динамічної (функціональної) еквівалентності: текст перекладу й текст оригіналу визнаються еквівалентними тоді, коли реакція отримувача перекладу тотожна реакції відправника повідомлення. Поняття динамічної еквівалентності уведено в лінгвістику американським ученим Юджином Найдою. Поняття динамічної еквівалентності відповідає поняттю функціональної еквівалентності, яке висунув свого часу радянський лінгвіст О.Д.Швейцер. Представники: Юдж.Найда, О.Д.Швейцер, Р.Якобсон.
 38. Потенційна еквівалентність – це максимальна єдність двох текстів, написаних різними мовами.
 39. Перекладацька еквівалентність – реальна змістова відповідність текстів оригіналу й перекладу, яка досягається перекладачем у процесі перекладу.
 40. Чотири рівні еквівалентності виділяють в залежності від мети комунікації.
 41. Еквівалентність першого рівня полягає в збереженні тієї частини змісту оригіналу, яка становить мету комунікації. Специфічні риси: нееквівалентність лексичного складу й синтаксичної організації; наявність певної лексичної трансформації; відсутність прямих логічних зв'язків між реченням оригіналу й перекладу.
 42. Другий рівень комунікативної еквівалентності характеризується більш повним відтворенням тексту оригіналу, проте необов'язковою є передача всіх лексичних елементів змісту оригінального тексту. Специфічні риси: нееквівалентність лексичного складу й синтаксичної організації; наявність певної лексичної трансформації; збереження мети комунікації; збереження вказівки на ту саму комунікативну ситуацію.

43. Еквівалентність третього рівня передбачає збереження в перекладі загальних понять, за допомогою яких здійснюється опис ситуацій в оригінальному тексті. Характерні риси: часткова відсутність деяких елементів лексичного складу; неможливість суттєвої лексичної трансформації; збереження мети комунікації; ідентифікація ситуації оригіналу й перекладу; збереження при перекладі загальних понять, за допомогою яких відбувається опис ситуації.
44. Четвертий рівень еквівалентності – досягнення максимального ступеня близькості змісту оригіналу й перекладу. Характерні риси: високий ступінь єдності в структурній організації; максимальна відповідність лексичного складу; збереження всіх основних частин оригіналу.
45. Характерні ознаки тексту: структурна єдність (всі мовленнєві елементи тексту – речення, абзаци, розділи – пов'язані між собою); смислова єдність (текст об'єднаний однією ідеєю та має логічну послідовність подій та їх логічну завершеність); комунікативна спрямованість (твір написаний для читача); жанрова співвіднесеність (роман, п'єса, лист, комедія та ін.).
46. Лексикографія – розділ науки про мову, який описує різні типи словників, виробляє загальні та часткові принципи укладання словників.
47. За обсягом усі словники поділяються на: повні та стислі (короткі).
48. Повний словник загального типу вміщує як загальноповсякденну лексику, так і архаїзми, історизми, терміни, неологізми, сленгові форми (розмовні). У такому словнику мають бути відображені всі значення багатозначних слів, слова-лакуни повинні мати пояснення.
49. Перекладний двомовний словник є професійним словником перекладача, оскільки вміщує детальну інформацію про слово, його словникові статті об'ємніші та повніші. Детально відображена синонімія мови перекладу.
50. Навчальний словник дає уявлення не тільки про семантику слова, а й про його вживання, лексичну валентність, граматичні та стилістичні особливості. Такий словник вміщує лише найуживаніші слова (переважно активна лексика мови)

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Соціально-політичне значення перекладу від давнини до сучасності.
2. Переклад і поширення наукових (політичних, економічних знань), збагачення національних мов, культур, літератур.
3. Вплив перекладу на лексичне збагачення національних мов.
4. Історична роль літературного перекладу у створенні національних літератур і закріпленні національних мов. Назвати прізвища таких перекладачів.
5. Переклад і науково-технічний прогрес суспільства (поширення наукових, технічних, медичних відкриттів).

6. Переклад і розвиток та збагачення культур (переклад лібрето опер, оперет, пісень, арій, кращих кінофільмів).
7. Переклад і поширення філософських, релігійних (християнство), педагогічних, політичних ідей і доктрин у суспільстві.
8. Етапи і форми підготовки фахового перекладача/тлумача.
9. Фахова компетенція перекладача/тлумача. Мовна підготовка/лінгвістичне підґрунтя перекладача/тлумача: лексичний запас, літературний/художній рівень мовлення, виразність дикції.
10. Морально-етичний і культурний образ перекладача/тлумача.
11. Переклад у вивченні та навчанні іноземних мов. Різні періоди у ставленні до перекладу у вітчизняній методиці.
12. Переклад у складні періоди суспільних випробувань (війни, холодної війни).
13. Термін і поняття «переклад/тлумачення», «перекладач/тлумач».
14. Розгорнута характеристика комунікативної односторонньої та двосторонньої моделі діяльності перекладача/тлумача.
15. Типи та види перекладу. Види тлумачення і їх виконавці (переклад на лінійному рівні, послідовне тлумачення і його підвиди: гід-тлумач, тлумач-нашіптувач. Синхронне тлумачення, його головні відмінності від послідовного тлумачення. Умови праці тлумача-синхроніста).
16. Писемний переклад як вид діяльності. Жанрові підвиди писемного перекладу.
17. Буквальний переклад, його підвиди та сфери застосування.
18. Обмеження і випадки неможливості застосування буквального перекладу («фальшиві друзі перекладача»).
19. Різниця між перекладом на рівні лексем і послівним перекладом на рівні комунікативних одиниць (словосполучень і речень).
20. Трансформація мовних одиниць МО у МП в процесі перекладу і тлумачення.
21. Машинний переклад і сфери його застосування на сучасному етапі.
22. Літературний переклад і його жанрові підвиди. Найважливіші вимоги до літературного перекладу.
23. Різниця між власне літературним перекладом та літературно-художнім перекладом. Сфери їх застосування.
24. Термін і поняття «вільний переклад» і його підвиди.
25. Поетичний переклад і його специфічні особливості.
26. Проблема перекладності та неперекладності, її історичне та лінгвістичне підґрунтя.
27. Термін і поняття «адекватний переклад» і його правомірність.
28. Співвідносність термінів і понять «адекватний переклад» – «вірний/точний переклад», еквівалентний переклад.
29. Рівні «адекватного» перекладу різних мовних одиниць (слова, словосполучення, речення і тексту).
30. Роль і місце словників у фаховій діяльності перекладача/тлумача.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
2. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Єнчева Г.Г. Вступ до перекладознавства. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Переклад». Вінниця, Нова Книга, 2017. 304 с.
3. Терехова С. І. Основи перекладознавства : навч. посіб. для студентів ВНЗ зі спеціальності “Переклад”. Вид. 2-ге, випр. і доповн. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2014. 248 с.

Додаткова

1. Литвин І.М. Перекладознавство. Науковий посібник. Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
2. Максименко О.В. Прецедентні феномени в перекладі. Навчальний посібник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 168 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://dictionnaire.lerobert.com>
2. <https://www.larousse.fr>
3. <https://www.merriam-webster.com>
4. <https://www.rimessolides.com>
5. <https://www.synonymes.com/>

Навчальне видання

ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до самостійної роботи з навчальної дисципліни

«Вступ до перекладознавства»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.055 Романські

мови та літератури

(переклад включно), перша – французька

Укладач:

Коккіна Ліліта Рейнісівна

Французькою та українською мовами

В авторській редакції

Підп. до друку 07.07.2023. Формат 60x84/16.

Ум.-друк. арк. 1,0. Тираж 20. Зам № 721

Видавець Букаєв Вадим Вікторович

вул. Пантелеймонівська, 34, м. Одеса, 65012

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2783 від 02.03.2007 р.

Тел.: +380949464393, 0487431393 e-mail: 7431393@gmail.com